

**KONINKLIJK BESLUIT VAN 2 APRIL 1991 TOT REGELING VAN DE RECHTSPLEGING
VOOR DE [AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK]¹ VAN DE RAAD VAN STATE
INZAKE [HET BEVEL EN]² DE DWANGSOM**

(B.S., 01/06/1991, p. 12050; iwt. 01/06/1991)

Door het coördinatiebureau geconsolideerde tekst, toepasselijk vanaf 01/03/2014

Lijst van de artikelen die gewijzigd worden met inwerkingtreding op 01/03/2014

De artikelen 1, 3°, 2, 3, 7, 11, derde en vierde lid, 17, derde lid, 18, 18/1, 19, 20 tot 22, 24, 25.

Lijst van de artikelen die gewijzigd worden met inwerkingtreding op 25/06/2011

Artikel 9.

Lijst van de artikelen die gewijzigd worden met inwerkingtreding op 01/06/2007

De artikelen 1, 2, 11, 12, 19.

Enkel wat betreft de Nederlandse tekst worden ook de volgende artikelen gewijzigd : 1, 3 tot 5, 11, 12.

Lijst van de wijzigende akten

1. K.B. 25/04/2007 (B.S. 30/04/2007, p. 22969), art. 90 tot 96
2. K.B. 24/05/2011 (B.S., 15/06/2011, p. 34653), art. 4
3. K.B. 28/01/2014 (B.S., 03/02/2014, p. 9080, err. B.S. 13/02/2014, blz. 12410), art. 11 tot 27

Consolidatiemethode

1. Elke wijziging aan het koninklijk besluit van 2 april 1991 wordt aangegeven tussen vierkante haakjes; een voetnoot geeft achtereenvolgens het voorwerp van de wijziging aan, de wijzigende akte, het wijzigend artikel, de datum van inwerkingtreding ervan en eventueel de bepalingen met betrekking tot het temporeel toepassingsgebied, met inbegrip van de overgangsbepalingen.

2. Redactionele fouten worden rechtgezet. Hierin kunnen twee soorten fouten onderscheiden worden:

2.1. De hierna vermelde fouten worden rechtgezet zonder specifieke vermelding:

¹ Woorden vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 90; iwt. 01/06/2007.

² Woorden ingevoegd bij K.B. 28/01/2014, art. 11; iwt. 01/03/2014.

- a) de schrijffouten (voorbeeld: het gebruik van een kleine letter bij de aanvang van een zin);
- b) de fouten met betrekking tot de leestekens die geen enkele commentaar behoeven en waarvan de rechtzetting geen uitwerking heeft op de strekking van de betreffende bepaling (voorbeelden: geen punt op het einde van een artikel; geen komma tussen het artikelnummer en de vermelding van zijn onderdelen).

2.2. De andere verbeterde redactiefouten worden aangegeven door de vermelding van de betreffende onderdelen tussen haakjes, gevolgd door een voetnoot die aangeeft wat de vergissing in de bekendgemaakte tekst betreft, en, in voorkomend geval, de rechtvaardiging van de verbetering.

3. Met het oog op een eenvormige voorstelling van de geconsolideerde tekst werden de volgende regels toegepast, ongeacht de vorm waarin de teksten gepubliceerd werden in het Belgisch Staatsblad :

- a) “Artikel” wordt “Art.” behalve bij artikel 1;
- b) iedere indeling van de artikelen wordt weergegeven in vette druk. De woorden “titel”, “hoofdstuk” en “afdeling” zijn altijd in hoofdletters geschreven met het nummer in Arabische of romeinse cijfers zoals in de bekendgemaakte tekst; zij worden gevolgd door een punt en een spatie waarna het opschrift van de onderverdeling, dat aanvangt met een hoofdletter, voorkomt (voorbeeld: **HOOFDSTUK V. Bijzonder fonds**);
- c) typografische fouten werden verbeterd (voorbeeld: de leden van een artikel worden altijd gescheiden door een blanco-regel).

Geconsolideerde tekst (volgende pagina)

HOOFDSTUK I. Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° de gecoördineerde wetten : de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

2° de algemene procedureregeling : het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de [afdeling bestuursrechtspraak]³ van de Raad van State;

3° de [verwerende partij]⁴ : de [...] overheid waartegen een vernietigingsarrest is uitgesproken.

HOOFDSTUK II. [De procedure]⁶

AFDELING 1. Het indienen van het verzoekschrift

[Art. 2. Wanneer de vordering tot bevel niet geformuleerd werd uiterlijk in de laatste memorie van een beroep tot nietigverklaring, wordt ze ingediend na de uitspraak van het arrest tot nietigverklaring door middel van een verzoekschrift ondertekend door de verzoeker of door een advocaat die voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 19, vierde lid, van de gecoördineerde wetten.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en bevat :

1° de naam, hoedanigheid, woonplaats of zetel van de verzoeker of, als die geen woonplaats of zetel in België heeft, de gekozen woonplaats in België;

2° de vermelding van het vernietigingsarrest;

3° het onderwerp van het verzoekschrift, alsook een uiteenzetting die aantoont dat een beslissings- of onthoudingsverplichting voortvloeit uit het vernietigingsarrest;

4° in voorkomend geval, het bewijs dat de verzoeker de overheid, bij aangetekende brief, in gebreke gesteld heeft om een nieuwe beslissing te nemen;

5° in voorkomend geval, het bedrag en de modaliteiten van de gevraagde dwangsom.]⁷

³ Woorden vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 91; iwt. 01/06/2007.

⁴ Woord vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 96; iwt. 01/06/2007.

⁵ Woord opgeheven bij K.B. 28/01/2014, art. 12; iwt. 01/03/2014.

⁶ Opschrift vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 13; iwt. 01/03/2014.

⁷ Artikel 2 vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 14; iwt. 01/03/2014.

[**Art. 3.** Het verzoekschrift tot dwangsom wordt ondertekend door de verzoeker of door een advocaat die voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 19, vierde lid, van de gecoördineerde wetten.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en bevat :

1° de naam, hoedanigheid, woonplaats of zetel van de verzoeker of, als die geen woonplaats of zetel in België heeft, de gekozen woonplaats in België;

2° de vermelding van het vernietigingsarrest of van het arrest tot bevel;

3° het onderwerp van het verzoekschrift, alsook een uiteenzetting die aantoont dat een beslissings- of onthoudingsverplichting voortvloeit uit het vernietigingsarrest;

4° in voorkomend geval, een kopie van de beslissing waarbij de verwerende partij de uit het vernietigingsarrest of het arrest tot bevel volgende onthoudingsverplichting geschonden heeft.]⁸

Afdeling 2. Het onderzoek

Art. 4. De hoofdgriffier stuurt zonder verwijl een kopie van het verzoekschrift aan de auditeur-generaal en de [verwerende partij]⁹.

Art. 5. De [verwerende partij]¹⁰ beschikt over een termijn van vijftien dagen om het administratief dossier en een in viervoud gestelde nota met opmerkingen aan de griffier toe te sturen. Een van die exemplaren wordt door de hoofdgriffier zonder verwijl aan de verzoeker bezorgd.

Art. 6. Het aangewezen lid van het auditoraat brengt binnen vijftien dagen na ontvangst van de in artikel 5 vermelde nota verslag uit over de zaak.

Art. 7. Na inzage van het in artikel 6 bedoelde verslag stelt de voorzitter bij beschikking de rechtsdag vast. De zaak moet voorkomen binnen [twintig]¹¹ dagen na ontvangst van het verslag.

⁸ Artikel 3 vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 15; iwt. 01/03/2014

⁹ Woord vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 96; iwt. 01/06/2007.

¹⁰ Woord vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 96; iwt. 01/06/2007.

¹¹ Woord vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 16; iwt. 01/03/2014

Art. 8. De beschikking waarbij de rechtsdag wordt bepaald, wordt zonder verwijl ter kennis van de auditeur-generaal gebracht door de hoofdgriffier.

Ze wordt ook, samen met het verslag, ter kennis van de partijen gebracht.

De kennisgevingen kunnen per bode geschieden tegen ontvangstbewijs.

Art. 9. De partijen en hun advocaat kunnen ter griffie van de Raad van State inzage nemen van het dossier gedurende de in de beschikking van de voorzitter bepaalde tijd.

[In voorkomend geval, wordt artikel 87, §§ 2 tot 4 van de algemene procedureregeling toegepast.]¹²

Art. 10. De voorzitter van de kamer kan de inkorting bevelen van de termijnen bepaald in deze afdeling, indien zulks door de omstandigheden van de zaak verantwoord is.

Afdeling 3. De terechtzitting

Art. 11. [Artikel 27 van de algemene procedureregeling is toepasselijk op de terechtzitting.]¹³

De verzoeker of zijn advocaat en een behoorlijk gemachtigde vertegenwoordiger van de [verwerende partij]¹⁴ moeten aanwezig zijn.

Wanneer de verzoeker noch aanwezig noch vertegenwoordigd is, wordt het verzoekschrift [...] ¹⁵ verworpen.

Wanneer de [verwerende partij]¹⁶ niet vertegenwoordigd is, wordt ze geacht in te stemmen met de besluiten van het verzoekschrift [...] ¹⁷.

Een staatsraad brengt verslag uit over de zaak.

¹² Lid ingevoegd bij K.B. 24/05/2011, art. 4; iwt. 25/06/2011.

¹³ Lid vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 93; iwt. 01/06/2007.

¹⁴ Woord vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 96; iwt. 01/06/2007.

¹⁵ Woorden opgeheven bij K.B. 28/01/2014, art. 17; iwt. 01/03/2014.

¹⁶ Woord vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 96; iwt. 01/06/2007.

¹⁷ Woorden opgeheven bij K.B. 28/01/2014, art. 17; iwt. 01/03/2014.

Het lid van het auditoraat stelt de vragen die nodig zijn voor zijn advies.

De partijen en de advocaten brengen hun opmerkingen mondeling naar voren.

Aan het einde van de debatten geeft het lid van het auditoraat zijn advies.

De voorzitter van de kamer verklaart daarna de debatten voor gesloten en houdt de zaak in beraad.

Afdeling 4. Het arrest

Art. 12. Het arrest wordt zonder verwijl uitgesproken en ter kennis gebracht van de partijen. De kennisgeving aan de [verwerende partij]¹⁸ kan per bode geschieden tegen ontvangstbewijs.

De artikelen [34]¹⁹ tot 37 van de algemene procedureregeling zijn van toepassing op het arrest.

Art. 13. Onder voorbehoud van de artikelen 33 en 34 van de gecoördineerde wetten staat tegen het arrest geen enkel rechtsmiddel open.

Afdeling 5. De tussengeschillen

Art. 14. Zo een partij een overgelegd stuk van valsheid beticht, wordt op de terechtzitting gehandeld overeenkomstig artikel 51, eerste tot vierde lid, van de algemene procedureregeling.

Als de kamer oordeelt dat het stuk van wezenlijk belang is om uitspraak te doen over de vordering tot het opleggen van een dwangsom, beslist zij of met dat stuk rekening moet worden gehouden voor het bij de kamer aanhangig gemaakte geding.

Art. 15. Degenen die belang hebben bij de zaak kunnen er in tussenkomen. De partijen kunnen in tussenkomst roepen degenen van wie zij de aanwezigheid vereist achten voor de zaak.

¹⁸ Woord vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 96; iwt. 01/06/2007.

¹⁹ Artikelnummer vervangen bij K.B. 25/04/2007, art. 94; iwt. 01/06/2007.

De eis tot tussenkomst geschiedt ten laatste binnen acht dagen na ontvangst van de kennisgeving van het beroep door de hoofdgriffier en, bij ontstentenis van kennisgeving, voor het neerleggen van het verslag door de auditeur.

De kamer bij wie de zaak aanhangig is, kan nochtans een latere tussenkomst toelaten voor zover deze tussenkomst de procedure op generlei wijze vertraagt.

De kamer bij wie de tussenkomst aanhangig is, doet zonder verwijl uitspraak over de ontvankelijkheid van de tussenkomst en stelt de termijn vast waarbinnen de tussenkomende partij haar eis ten gronde kan uitzetten.

Art. 16. De artikelen 59, 60 en 62 tot 65 van de algemene procedureregeling zijn van toepassing.

Art. 17. Wanneer voor de sluiting van de debatten de verzoeker komt te overlijden, bestaat er grond tot hervatting van het rechtsgeding.

Behoudens spoedeisend geval wordt de rechtspleging geschorst gedurende de termijn die aan de erfgenamen wordt toegekend voor het opmaken van de boedelbeschrijving en voor het beraad.

De rechthebbenden van de overleden verzoeker hervatten het rechtsgeding bij een verzoekschrift dat, gesteld overeenkomstig de [artikelen 2 of 3]²⁰, binnen de in het vorige lid bepaalde termijn ter griffie wordt ingediend. De hoofdgriffier stuurt zonder verwijl een kopie van dit verzoekschrift aan de auditeur-generaal en de partijen.

In de andere gevallen waarin grond tot hervatting van het rechtsgeding bestaat, geschiedt zulks door een verklaring ter griffie.

Afdeling 6. Algemene bepalingen

Art. 18. De artikelen 84 tot 86, 88, 90 [en 91]²¹ van de algemene procedureregeling zijn van toepassing.

[**Art. 18/1.** De dwangsom mag niet meer bedragen dan 25.000 euro per overtreding of per dag en een globaal bedrag van 1.000.000 euro in geval van een eenmalige overtreding.]²²

²⁰ Woorden vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 18; iwt. 01/03/2014

²¹ Woorden vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 19; iwt. 01/03/2014.

²² Artikel 18/1 ingevoegd bij K.B. 28/01/2014, art. 20; iwt. 01/03/2014.

HOOFDSTUK III. Het opleggen van een dwangsom in geval het administratief dossier niet wordt ingediend

[Art. 19. In geval van toepassing van artikel 21, vijfde lid, van de gecoördineerde wetten, kan de kamer hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de aangewezen auditeur of een partij, na de partijen en het advies van de auditeur te hebben gehoord, een dwangsom opleggen aan de overheid die niet het vereiste administratief dossier indient.]²³

HOOFDSTUK IV. [Het wijzigen van de dwangsom en van de bijkomende dwangsom]²⁴

[Art. 20. Het verzoekschrift strekkende tot de wijziging van een dwangsom of tot een bijkomende dwangsom wordt ondertekend en gedagtekend en bevat :

1° de vermelding van het arrest waarbij een dwangsom is opgelegd;

2° het onderwerp van het verzoekschrift, alsook een uiteenzetting tot staving van het verzoek tot wijziging van de dwangsom of tot een bijkomende dwangsom.]²⁵

[Art. 21. De hoofdgriffier stuurt onverwijld een kopie van het verzoekschrift naar de andere partijen en naar de auditeur-generaal.]²⁶

Art. 22. [De andere partijen beschikken]²⁷ over een termijn van vijftien dagen om een in viervoud gestelde nota met opmerkingen aan de griffier toe te sturen. Een van die exemplaren wordt door de hoofdgriffier zonder verwijl aan de verzoeker bezorgd.

Art. 23. Het aangewezen lid van het auditoraat brengt binnen vijftien dagen na ontvangst van de in artikel 22 vermelde nota verslag uit over de zaak.

²³ Artikel 19 vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 21; iwt. 01/03/2014.

²⁴ Opschrift vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 22; iwt. 01/03/2014.

²⁵ Artikel 20 vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 23; iwt. 01/03/2014.

²⁶ Artikel 21 vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 24; iwt. 01/03/2014.

²⁷ Woorden vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 25; iwt. 01/03/2014.

Art. 24. De voorzitter van de kamer roept de partijen op om spoedig en uiterlijk binnen [twintig]²⁸ dagen na ontvangst van het verslag voor de kamer te verschijnen; dit verslag wordt bij de oproeping gevoegd.

Na de partijen en het advies van de auditeur te hebben gehoord, doet de kamer onverwijld uitspraak.

HOOFDSTUK V. Bijzonder fonds

Art. 25. Het bijzonder fonds waaraan de dwangsom toekomt, wordt beheerd door de Minister van Binnenlandse Zaken of zijn afgevaardigde. [De aan dit fonds toegekende middelen worden gebruikt voor de aankoop van materieel en voor de aankoop en de ontwikkeling van software voor de Raad van State.]²⁹

HOOFDSTUK VI. Slotbepalingen

Art. 26. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Het is evenwel niet van toepassing op de verzoekschriften die voor die dag bij een ter post aangetekende brief zijn ingediend.

Art. 27. Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

²⁸ Woord vervangen bij K.B. 28/01/2014, art. 26; iwt. 01/03/2014.

²⁹ Zin toegevoegd bij K.B. 28/01/2014, art. 27; iwt. 01/03/2014.